

הלכות פסח סימן תנט

סם (יז) שמתקנה להחמיר (הגמ"י פ"ה וטרכי פ"ק אלו ועורקו). *ואחר שנתעסקו בפסח ונתחמם בידיהם, אם נזיחוהו בלא עסק (יח) מיד יחמיר. "ואם התחילו בשתי עשות באחד והחמיצה האמת, בידוע שהחמיצה גם השנית, (יט) אפילו אין רואין בה סימני (יא) חמוץ. וראם החמיצה (ב) עד שיש בה סדקים, אפילו לא נתערכו הסדקים זה בזה אלא אחד הולך הנה ואחד הולך הנה, הני חמץ גמור והאוקלו חייב ברת. ואם אין בו סדק, אלא (יב) הקסיפו (פרוש, נשנה מראיתו ללב, ערוך) פניו פאדם שפעמו שערותיו, [*] (כא) האוקלו פטור: הגה ואם הפצה עשויה ונדא שלא תבוא לידי חמוץ, (כב) מפר לשברה ולחזרו לעשותה כדי שפעס נבטל החמץ, מיהו, (כג) טוב לזהר לכתחלה (מהחיל בשם אגודה הרוקח): ג' אם האשה שהיא לשה היא (יד) (כד) מקטפת במים, לא תקטף באותם מים (יז) (כה) שמצוננת

ז משבת הראש קלל יד ח משנה שם מ"ו ט משנה שם מ"ח זככככככ י טכרא ודקא שם מ"ב יקדש טר"ו

באר היטב

בו כבשל החמוץ, אבל במקור שמקרקין המעות אע"פ שהוא עסק שלא יחמץ מ"מ אינו כבשל השהיות כמו עסק גמור, עין אחרונים. ואין להעביר נדיו על המעות ולשפשף בהם. וכתב בכנה"ג: וכ"ש שלא ישה עושיין מה שחמץ בו המון דם סוף א' או עין חוף העקה ומיני חיים אותו בלי עסק, גם אותן המטבירים דיהם על המעות לא קרי עסק ודע ט"ו. כתב בס' זכרונות: ואין להסתחיל להעביר ולרדד המעות עד שיעברו המגור בתחלה כדי שישלם לאפסח מיד ולא יהיו אפילו רגע א'. ועין חק"נעקב ופסקה להקדא: הכל לפי רוב חם המגור, ובעו"ה רב הנחל אפילו הלוקחים אינם נזהרים בזה רק מיניחים פסח עשות על השלחן טרם התחלת הגרפת המגור, והוא עין פילי: (יב) חמוץ. אפילו לא נשתהה שיעור מיל, ט"ו: (יג) הקסיפו. וצריך לדקדק בזה כי מצוי הוא ואין איש ע"ל לב, מ"א. ועתי"י שפסק בזה קצת, אא"כ ששה שיעור מיל אסור: (יד) מקטפת. פי' ששחה פני התורה במים. ואין נוהגין במדינות אלו בקטוף המעות במים: (יז) שמצוננת. ה"פ"ח מסכים הדרבה לצנן וריה בשעת התעסקות בעפה אפילו אינה עשוקה פתגור, וכ"כ הש"ל, אכן

שערי תשובה

[*] האוקלו פטור. עין בגמ"א סימן תכב ומ"ש שם ובשורת בית-אמנם נדיו על המעות ולשפשף בהם. וכתב בכנה"ג: וכ"ש שלא ישה עושיין מה שחמץ בו המון דם סוף א' או עין חוף העקה ומיני חיים אותו בלי עסק, גם אותן המטבירים דיהם על המעות לא קרי עסק ודע ט"ו. כתב בס' זכרונות: ואין להסתחיל להעביר ולרדד המעות עד שיעברו המגור בתחלה כדי שישלם לאפסח מיד ולא יהיו אפילו רגע א'. ועין חק"נעקב ופסקה להקדא: הכל לפי רוב חם המגור, ובעו"ה רב הנחל אפילו הלוקחים אינם נזהרים בזה רק מיניחים פסח עשות על השלחן טרם התחלת הגרפת המגור, והוא עין פילי: (יב) חמוץ. אפילו לא נשתהה שיעור מיל, ט"ו: (יג) הקסיפו. וצריך לדקדק בזה כי מצוי הוא ואין איש ע"ל לב, מ"א. ועתי"י שפסק בזה קצת, אא"כ ששה שיעור מיל אסור: (יד) מקטפת. פי' ששחה פני התורה במים. ואין נוהגין במדינות אלו בקטוף המעות במים: (יז) שמצוננת. ה"פ"ח מסכים הדרבה לצנן וריה בשעת התעסקות בעפה אפילו אינה עשוקה פתגור, וכ"כ הש"ל, אכן

משנה ברורה

אפילו ששה בינתיים קטע ונתז ושנה מעט אין מצטרף לשעור מיל, דהעסק שיעוסק אחר כך מבטל האמתלמא שהתחיל להתעורר בו פח החמוץ בשעה שהינה מנחת בלא עסק, אבל בשעה שיעוסק בה עסק מועט, כגון בשעה שמנקר המעות, אף-על-גב דמקרי עסק גם-כך, שאינו מניחו להתחמץ באותה העה, מפל מקום אינו מבטל השהיה הראשונה, ואם ישנה עוד צטרף לשעור מיל ואסור. (יט) ודעה מהר"ל להחמיר בכל גניו: (יז) שממתה להחמיר. פי' שעורא דמיל (כ) לא נאמר אלא בסתם פתים שאין בהם חם גדול, אבל ביש בו יחרוך תמימות ממה להחמיר בפחות משעור זה. (יח) מיד יחמיר. ולפי זה צריך לזהר מאד (כא) לאחד שיערכו ונדדו המעות ומיני חיים אותה לפני המנקר, שיעברו אותה מיד, וגם אחר הנקור וראו לרדדה מקר למגור, כינן דלאחר שנתעסקו בה מתקצת מיד שמשלוקין את הנדום ממנו. והעולם אין נזהרין בזה בלי-כף: (כג) ואפשר דמאד דקאמר המחבר לאו דוקא, אלא רצה לומר שיעור מועט, ומפל מקום לכתחלה בנדאי יש לזהר מלהניחה כך אפילו רגע אחד אם אפשר, וכפ"ל בראש הסעיף. ועין מה שכתבנו בבאר הלכה: (יט) אפילו אין רואין זכור. ואפילו לא נשתהה שיעור מיל, אפילו הכי אמרין מסתמא הנה שם איתה תמימות שנתחמץ מה: (כ) עד שיש בה סדקים. ואפילו יש סדקים במקצת העשה (כג) הרי כל העשה חמץ, וכן לקמן גבי הקסיפו פניו גמי פן: (כא) האוקלו פטור. אבל אסור באכילה (כד) ובהנאה. ואי אפא אסורא דאורייתא בזה או רק מדרבנן אסור, נהבאר לעיל בסימן תכב סעיף א. וכתבו האחרונים דצריך לדקדק בשעור זה, (כס) פי' מצוי הוא שיעסיפו פניו ואין איש ע"ל לב לראות: (כב) מפר לשברה וכדו'. אבל לא מהני בזה שמצביר נדיו על המעות ומשפשף, וזה לא מקרי עסק, ואדנבה עד גרע, (כו) דמחמם אותה בינתי: (כג) טוב לזהר לכתחלה. ד'שפא (כו) שמתקנה פעם שניה לא יצרוף אותה יפה יפה, ולא תהא גוש אחד דביק בכתחלה אלא יהיו בה סדקין וכפלות, ודרי מצה כפולה ונהגין לאסר משהם שאין האש שלט שם, וכמו שכתבאר בסימן תסא. ולכן אין להתחיל להצריך ולרדד המעות (כח) עד שיעברו המגור מתחלה. בדי שלא יהיו המעות מנחות בלי עסק עד שיתקן המגור: ג' (כד) מקטפת. ורצה לומר, ששחה פני התורה במים: (כה) שמצוננת. דצריך לצנן הנדום (כט) בשעה לישנה לכתחלה, משום דהנדום

באר הלכה

* ואחר שנתעסקו וכו' מיד יחמיר. מקור דין זה מחשבת הראש, ויכעין זה כתבו רבי אליעזר מפירן והמרדכי לענין לישנה בבית חם או אצל פי המגור, וכן הביא האגדה בשם הפאונים לענין בית שפתור בו, עין בבית יוסף ובסי'. ולפי טעם זה כתב הראש"ל גבי פסח אחר שנתעסקו בו דהוא גס"כ חם סוף הכי העסק בו דגס"כ מוחמץ מיד, וקריא לה דבנה לא שיעור סקמים מיל, ושעורא דמיל דאתמר בקטורא הוא בקצק לאסור לישנה קדם שרדדו אותו, דהלישה גופא אינו מחמם העשה הרבה לכלי עלמא ועין בפסחים דף ו צמוד א וברבנן מנות פרק ג מהלכות חמץ דין י, עין שם היטב. והנה אף שבענין סבת הרי"א ממין והמרדכי לא מצינו מי שחולק עליהם, אכן דניא דכעק לאחר שנתעסקו בו דנקט הראש"ל, מצינו לרבים מן הפוסקים דפליגי עליו, עין ברמב"ם פרק ה מהלכות חמץ ומצה שעמב וזה לשונו: פל זמן שאדם עוסק בעסק אפילו כל היום וכו', ואם הגביה ידו וכו' (וכו'). אם שנה כדי הולך מיל וכו', עין שם: הרי דגם לאסור שעסק בו כל היום והיחול, גבינן אינו מחמץ אלא בשעור מיל, וכן מוכח להקדא בתשובת הרשב"א חלק א סימן כד מה שכתב בשם הרשב"א (הו"בא באחרונים) ששה מליך המעות למגור שנה ברוח קפה בחים, ואף שלבסוף חזר בו, הוא מטעם ששש שמא יחפכב עד כדי שיעור מיל, ודקמב"ר בהם להקדא. ומצאתי לרבי"ר משה שתייר כבר בזה, ועוד תמה על זה שהביא בעל תרומת הדשן לענין שהיה מצטרפות, ולסבת הראש"ל אפילו בלא צדוף משתה ראשונה באסרה ומכלישפן שאין להלם פפי סבתו בין עסק גדול בעסה לעסק מעט, ואדנבה כל מה שיעוסק בפסח יותר הוא יותר קרוב להתחמץ אחר-כך בשעה מועטת קדם שיתחיל לעסק בה עוד, לפי סבת הראש"ל. והיח ביערו עין, וחמה על האחרונים שלא הביאו דברי הרב"ר משה בזה, וגם על הרב"ר משה גופא תמה שהעתיק להא דתוספות הלשון בהפיה, והוא סתירה מנה ובה להאי דהראש"ל שהביא בהסבר פ"ק אחר זה, אם לא תניא ההר"ר משה חזר בו וסבר דהראש"ל מרי' בשאנו רואים שפסק חם, וקאפן בזה אפשר דכלי עלמא מודה, ולפי זה דינא דמפר לאו בסתם עשות קאי אלא בשאנו רואין לתדא שנתחמטה, ומפל מקום צריך עיון: (כב) מפר לשברה וכדו'. אבל לא מהני בזה שמצביר נדיו על המעות ומשפשף, וזה לא מקרי עסק, ואדנבה עד גרע, (כו) דמחמם אותה בינתי: (כג) טוב לזהר לכתחלה. ד'שפא (כו) שמתקנה פעם שניה לא יצרוף אותה יפה יפה, ולא תהא גוש אחד דביק בכתחלה אלא יהיו בה סדקין וכפלות, ודרי מצה כפולה ונהגין לאסר משהם שאין האש שלט שם, וכמו שכתבאר בסימן תסא. ולכן אין להתחיל להצריך ולרדד המעות (כח) עד שיעברו המגור מתחלה. בדי שלא יהיו המעות מנחות בלי עסק עד שיתקן המגור: ג' (כד) מקטפת. ורצה לומר, ששחה פני התורה במים: (כה) שמצוננת. דצריך לצנן הנדום (כט) בשעה לישנה לכתחלה, משום דהנדום

שער הציון

(יז) הויא בחק"נעקב ושי"א: (כ) צטרף וקניס: (כא) מוכרי המאמר טרדכי, עין שם: (כב) שם, ויכעין שהביא הש"ח סעיף ט"ז א בשם בעל האגדה, עין שם: (כג) אחרונים: (כד) בדמבאר בפוסקים בר"ש סימן תכב ובסימן חמו פניו יב: (כה) טב"א ארבה ודוקיעב, ורצה לומר, משום זה דאין אנו בקיאין קלל בשעור זה, והשיג עליו באלה רבה: (כו) מהר"ו. ועין מור וקציעה מה שכתב בזה: (כז) מהר"ל: (כח) זכרונות ושי"א: (כט) רש"י וש"י, וכן כתב קרב ושנה מטרבני, וקריט"א חמיר קאד בזה, עין שם, וכן הקדים הב"ח:

הַלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תַּנּוּ

ביאורים ומוספים

גמא שיוכל הבצק להיכנס לשם. (והשרי חמד (אסיפת דינים מעי אבילות ארת סד) כתב טעם נוסף לגיוזת הציפורנים, שיש לחוש לחמץ שנכנס תחת הציפורן קודם הלישה).

ואף את המלבוש העליון שלובש בעת עסק המצות. כתב הכף החיים (שם) שיש לכודקו שמא מדבק בו בצק.

[משנ"ב ס"ק לד]

[אמרי"ק ידית"ק⁽³⁴⁾].

34) אולם לגבי ערבות שלשין בהן חמץ כל השנה, התבאר לעיל (סי' תמב ס"ק מז) שיש להחמיר שלא להשתמש בהן בפסח, ואין לסמוך על ניקוח הגעלולן בחמץ, ואפילו משך עשויות מחתיכה אחת ואין בהן סדקים, וכמקור לכך ציין בשע"צ שם (ס"ק פ) את דברי הרמ"א לעיל (סי' תנא ס"יז), שנהגו שלא להשתמש בפסח בערבות שלשין בהן כל השנה אפילו על ידי הגעלה, שמסתומת דבריו משמע שנהגו כן אפילו בעשויות מחתיכה אחת.

[משנ"ב ס"ק לה]

הַדְּבָרִים הַפְּלִיגִים הָיוּ שְׂבֻתֵינוּ (35) וכו', וְשָׂרֵי בְמִקְוֵי מַצּוֹת⁽³⁶⁾.

35) ובטעם הדבר שאסרו חכמים להדיח כלים בשבת (וכיום טוב), כתב לעיל (סי' שכג ס"ק כח) שהוא מחמת הטורח שברבר.

36) אולם לגבי אמירה לנכרי לצורך מצוה במלאכה האסורה מן התורה, כתב לעיל (סי' שז ס"ק כד) שההלכה היא כהרמ"א לעיל (סי' רע ס"ב) שכתב שאף שיש דעה שהתירה בזה, מימ' להלכה יש להחמיר כדעת רוב הפוסקים שאסרו זאת.

[שע"צ ס"ק מב]

שהוא שלא לצורך יום טוב מאחר שקבר לש בה"ק⁽³⁷⁾ וכו', הוא משנה ומחליק גם את העץ כידוע⁽³⁸⁾.

37) אמנם לגבי חמץ הדבוק בכלים בערב פסח שחל להיות בשבת, כתב הרמ"א לעיל (סי' תמד ס"ג) שאם אי אפשר לקנחו, יש להדיחו מעט כדי להעביר את החמץ, וביאר המשנ"ב שם (ס"ק יד) שאף על פי שהוא שלא לצורך היום, הותרו את הדבר כדי שלא יעבור על איסור חמץ והדסיף, שמימ' עדיף להדיח על ידי נכריו, ובטעם הדבר שכאן לא הותר להדיח אלא על ידי נכר, כתב השו"ע הרב (כאן, סכ"ב) ששונה הדין כאן, שהרי יש אפשרות שלא יבוא לידי חימוץ כלל, וכמו שכתב הרמ"א, ולפיכך לא דתירו את הדחת הכלים כשאין בהם צורך היום.

38) אמנם לכאורה נחשב הדבר כאינו מתכוין למלאכה ורק שהוא פסיק רישא (ראה משנ"ב לעיל (סי' שב ס"ק לז), שהחשיב גירוד טיט שעל גבי מנעל כאינו מתכוין למלאכה ורק שהוא פסיק רישא), ואם כן יש לדון בזה מדבריו במשנ"ב לעיל (סי' רעז ס"ק טו) שמותר לומר לנכרי לעשות מלאכה כשאינו מתכוין לכך, גם באופן של פסיק רישא.

[משנ"ב ס"ק לו]

הָא דְּעָתוּ לְאַפּוֹחַ נְשֵׂאֵי הַהֵיחָם בְּעֶצְמוֹ⁽³⁹⁾.

39) וכמו שכתב השו"ע לעיל (סי' שכג ס"ז), שמותר להדיח כלים בשבת לצורך היום. והוסיף המשנ"ב שם (ס"ק כז), שגם בליל שבת מותר להדיח לצורך מחר. עוד כתב שם (ס"ק כח), שגם באופן שצריך רק לכלי אחד, מימ' מותר להדיח הרבה, כיון שכולם ראויים לשימוש.

[שע"צ ס"ק מז]

שָׂאִין בְּכֵל קָלִי וְקָלִי מִזֵּית בְּעֵקֶב דְּבוּק⁽⁴⁰⁾.

40) אמנם, במשנ"ב לעיל כתב (סי' תמב ס"ק לט) שגם לגבי חמץ פחות מכוזב, דעת הרבה פוסקים שיש חיוב לכער, אם הוא ראוי לאכילה קצת.

[משנ"ב ס"ק כ]

נִהְיֶיךָ שְׂלֵא לְקַטְף הַמַּצּוֹת בְּמִקְוֵי⁽²⁶⁾.

26) ולגבי קיטוף המצות כמי פירות, ראה מה שכתב הרמ"א לקמן (סי' תכב ס"ד) וראה משנ"ב ושע"צ שם.

[משנ"ב ס"ק כז]

אֵלֶּא אִם אוֹתָהּ שְׁלֵשָׁה אִפְּהָ גַם-בְּיָדָי⁽²⁷⁾.

27) ובומנינו, כתב הכף החיים (ס"ק מז) שאין נהגים שהלש הוא האופה, אלא אחד לש ואחר אופה.

[משנ"ב ס"ק כח]

אֵין לְשַׁפְּכֵן בְּחֶצְרוֹ שְׂלֵא בְּמִקְוֵי קְדוֹת⁽²⁸⁾.

28) ואף על פי שכתב השו"ע לעיל (סי' תמה ס"ג) שמותר להשליך חמץ קודם זמן איסורו למקום שהעורבים מצויים שם, כיון שסומכים על כך שהעורבים יאכלוהו, והרי בחצר מבואר בשו"ע לעיל (סי' תלג ס"ד) ובמשנ"ב שם (ס"ק כח) שהעורבים מצויים בה, ביאר הט"ז (כאן ס"ק ה' ובסי' תמה ס"ק ד) על פי המבואר בשו"ע לעיל (סי' תלג שם) שלגבי דאי חמץ אין לסמוך על כך שהעורבים יאכלוהו אלא כשמונה במקום שאינו שלו, אבל לגבי חצר שהיא שלו שעובר על החמץ המונח בה, אין לסמוך לגבי דאי חמץ שהעורבים יאכלוהו, כיון שאין ספק מוציא מידי דאי, והובאו דבריו במשנ"ב שם (ס"ק כח).

[משנ"ב ס"ק לא]

דְּגַם-כֵּן אֵין נִבְלָעִים בְּקַרְקָע⁽²⁹⁾.

29) ואף שלענין איסור שפיכת מים בשבת למקום שאינם נבלעים במקומם, כתב השו"ע לעיל (סי' שנו ס"ב) שרצפה של אבנים בולעת את המים הנשפכים עליה, ביאר המחצה"ש (כאן) שאכן רצפת אבנים בולעת, אך אין המים נבלעים בה כל כך מהר, ויש לחוש שיחמיצו בינתיים, ועוד, שכתב המג"א שם (ס"ק ט) שבשבת היא קולא מיוחדת (אולם במשנ"ב לעיל שם (ס"ק ב) כתב שהשו"ע שם דובר ברצפת אבנים קטנות, כריצוף החובות והצרות, שבין אבן לאבן יש הרבה עפר הבלוע, ולדבריו יש לדון שכאן מדובר ברצפת אבנים גדולות שבין אבן לאבן אין הרבה עפר הבלוע).

[משנ"ב ס"ק לב]

אם אֵין עֲלִיָּה בְּצִק⁽³⁰⁾ [דְּלַפְעָמִים כְּשֶׁהֶפְסֵה רַבָּה נִדְבָק עֲלֵיהָ בְּצִק]⁽³¹⁾.

30) וכשנשארה חתיכת בצק על המקל כשהוציאנהו מהתנור, דעת החור"א (הגר"ע קרליץ בשמו ארחות רבנו ח"ב עמ' לד, וראה חוט שני פסח פ"ב ס"ק ו) שיש לחוש שנבלע החמץ במקל, ואין להשתמש בו יותר בשנה זו, והוסיף, שמימ' אין לחוש לחתיכות בצק קטנות בשיעור משוה הרבקות על המקלות.

31) ומטעם זה, הקפיד החור"א (דינים והנהגות פי"ז אות ג, וראה גם בקובץ אגרות ח"א ס"י קפה אות ט) שיהיו מי לישת המצות מועטין, שעל ידי זה תהיה העיסה יבשה, ולא תדבק לכלי העריכה למקלות שמכניסים בהם את המצות לתנור.

[משנ"ב ס"ק לג]

הוא הדין שצריך לרחץ ידיו⁽³²⁾ וכו', אם מְדַבֵּק בְּיָדָיָם עֶסֶה⁽³³⁾.

32) וכשורחץ ידיו, כתב הכף החיים (ס"ק טב) שירחץ אותן עד המרפק, ועוד כתב, שהלש את העיסה יזהר להעלות את בגדו מעל הזרוע עד המרפק, שמא ידבק בו בצק ולאחר מכן יפול לתוך העיסה.

33) וכשמדקים ידיהם, כתב הכף החיים (שם) שיכדקו גם תחת הציפורנים שמא נדבקה שם עיסה. והסמא דחיי (סי' ח ס"ק ד) כתב, שהעוסקים בעיסה צריכים לזנוז את ציפורני ידיהם קודם התעסקותם, כיון שהעיסה נכנסת תחת הציפורן ומתיבשת תפרכת, וכעין מה שכתב הרמ"א לגבי כלים שלש בהם, שיש להקפיד שלא תזדה בהם

הלכות פסח סימן תנמ

באר הגולה נז

כ משפך שם מ ע"ב
וגמרא מ"ב

בהם ידיה מפני שהם מתחממים את העסה, (כו) אלא יהא לה כלי אחר מלא מים שתקטף בו: הגה ומיהו, בעברה (כו) ולא צננה ידיה, מטר (רמב"ם פ"ה): ד כ"אם לש (כה) אחר זמן אסור המין, (כט) אלו המים עם שאר המים שרוחצים בהם העברה לא ישפכם אלא במקום מדרון, (ל) כדי שלא יתקבצו (לא) במקום אחד ויתחמין: הגה (לב) והפלים שמתקנים בהם המצות והפסין שחוזקין בו העסה, יגררם תמיד (לג) בשעת (טו) עשייה שלא ידבק בהם הבצק, ולאחר עשייה ידחם וינכסם היטב לתוך ולתקן בהם פעם שנית (מהרי"ל), והו ערוף טפי ממה שנהגין לגררן, כי אי אפשר לנקותן היטב על ידי גרידה: והתקמיר, יגררן (לד) ואסורקף (טז) ודיחן (י"ט). וביוס"טוב מטר לעשותו (לה) על ידי איגויהודי, ואם אין איגויהודי (לו) גטילם (י) לצונן (לו) או יתנם לתנור (יט) (לח) שיאפה הבצק שעליהם, והעברות שאפשר לתת דבר בחוכו, מטר

באר היטב

והמדה אין צריך להדחה, ודעות מהרי"ל: (י) לצונן, ויכבד אותם שיהיו למטה מן המים ואל יצופו למעלה, מהרי"ו, ופח"י: (יט) שיאפה, דהינו באותו תנור שחפס לאפיה, ולא להסיק מחדש בשביל פלים אלו, ח"י, ומ"ט אסור לאכל הבצק שהוא דבדד השני ובסדקים לא נאפה פה, מהרי"ל, ובי"מ מ"א: וי"ל שיבטל הסמך קדם שיתחמין או יתן הפלים עם הבצק במתנה לא"י, ואם צריך לאפות שנית ביי"ט פשיטא דשרי להדיחן, אבל אסור

דעת הר"ן והס"מ אינרן, וכל שאפה מתחממת מחם התנור ואח"כ נוגעת בעסה אנה צריכה לצונן קלל ויבדוקה אין לאסור, אחרונים, וכן המנהג שלא לצונן תננים בעשוקים בלישת העסה וכן ג"ל, ח"י, ע"ש: (טו) עשייה, וכסב הסגן אברהם: ולא קמו שפוחגין העולם שלא לנתנם עד אחר עשייה, פי אעפ"י שאין שהיו שער טיל מכל מקום לכתחלה אסור, לכן יעמד אחד על גביהו שיגרר תמיד כל כלי בשעת הפחתו, עד כאן, ועח"י: (טז) ודיחן.

משנה ברה"ק

ועסה לנקותם, דאף על פי שאין שהיו שער טיל בין כל עסה ועסה ומצא שהבצק הדבוק בפלים אינו שהיה בלא עסק, אף על פי כן לכתחלה צריך לזהר בקדו, וכנ"ל בסעף ב, נומה שקסב 'לאחר עשייה' הניח 'לאחר שפאפה מהפס אחר', והוא הדין שצריך לרחץ ידיו יב"ט, וגם לרחץ האגן שלשין בו ולנכסו במפה בין כל עסה ועסה, ומנהגנו כהיום, לרחץ אשה הלשה את ידיה וכן הפלים שלשין בו, לאסור שעשו בו שנים או ג' עפות, (כט) עד שלא יהיה מהתקלת הלוישה יותר משעור טיל, וכן המגלגלים לשגיהו אם קדבק בידיהם עסא, ורחצו ידיהם גס"פ משעור טיל לשעור טיל, וכן ישגיהו על עצים המגלגלין והרעדלי"ך שיהיו נקיים, ולהתליפם או לגרר הסמך טהם כנמן הנזכר, וכן הסדנים ששכסין בו השלקנות גס"פ מחליפין אותן בזמן הנזכר, ובמקום שעורכין על השלקנות, מנדרין אותן בזוכית בזמן הנזכר, וכתבו האחרונים, דהמנהג הנכון להיות שני אננים ללוש בהם, ובעת שלש בהשגיה יהיה איש אחד מיכן לרחץ הראשונה וינכסה היטב, וכן חומר חלילה, והמנהג הנכון (מ) להעמיד משגיה בבית אופי המצות להשגיה על הכל, פי רבה המכשלה מאד: (לד) ואסורקף ודיחן, והמדה (מא) אין צריך להדחה: (לה) על ידי נכרי, דהדחת הפלים (מג) הוי שבוטל, ועל ידי נכרי הוי שבות דשבות ושרי (מג) במקום מצוה, כמו שכתוב סימן שד סעף ה: (לו) גטילם לצונן, שהצונן מעכב מלהתחמין, ויבטל סימן חנו סעף ב, ויכבד (מד) אותם כדי שגררו למטה במים ולא יצופו למעלה, וכל זה קשצין דעתו לאפות עוד בו כיום, הא דעתו לאפות ושאי להדיחם בעצמיה, (מה) והגררם אסור בכל פוגי: (לז) או יתנם לתנור וכו', מכל מקום אין נכון (מו) לאכל הבצק הנאפה, דשמה לא נאפה זפה היצ השני שבתוך הסדקים: (לח) שיאפה הבצק, והאחרונים (מז) מספקים בעצה זו, דבין דאין נכון לאכל את הנאפה וכנ"ל, וגם אין כננתו לאכל, אס"פ היא אפיה שלא לצרף דאסור, ויש עוד (מח) עצה, שיבטל הסמך

מתחממים מרב העסק ומתחמם העסה מהתננים: (כו) אלא יהא לה וכו', והמדינות אלו נהגין שלא לקטף המצות במים^(טז) ד"מ]: (כז) ולא צננה ידיה, והוא הדין (ל) אם עברה וקטפה את המצות במים שצננה ידיה, גס"פ נראה לכאורה שמתר בדיעבד, ודע, ויש (לא) פוסקים דסבירא להו דלא מצרכינן כלל לצונן תננים בשעת לישה אפילו לכתחלה, ולא הצריכו לצונן תננים לכתחלה אלא אם אותה שלשה אופה גס"פ, ומשום דמתקנת לתנור ידיה חממות, וכשלישה אחר כך חששו חכמים שלא תחמם העסה בגדיה, וכתבו שפן המנהג שלא להתמיר, ומיהו כל זה בסתם, אבל במתקנת שנתחממו ידיה, (לב) כללי עלמא צריך לצונן, ואפילו בסתם טוב לכתחלה להתמיר, (לג) שכן הוא דעת כמה ראשונים: ד (כה) אחר זמן וכו', וקדם זמן אסורו שופכן בחצרו אפילו שלא במקום מדרון, (לד) דעת הב"ח והש"י, דאפילו קדם זמן אסור אין לשפכן בחצרו שלא במקום מדרון, (כט) אלו המים, וציה לומר, המים שמקטף בהם או שפצנן את ידיו: (ל) כדי שלא יתקבצו וכו', והרי החמך שלו הוא פיון שהוא ברשותו, (לס) ומיהו, לשפף אותם ברשות הרבים מטר בכל עגו, דמאי אכפת לו שיתחממו אחר כך פיון שפכר הפקירן, ויש אומרים, דאפילו ברשות הרבים (לי) אין נכון לכתחלה שלא במקום מדרון, דבין שהוא בזמן אסור חמך יש לו לזקק בפרורי בצקו שלא יבאו לידי חמון: (לא) במקום אחד, אלא יבלעו בפרקע, וכתב מגן אברהם דאין לשפף אותם על דצפת אבנים, דגס"פ אין נבלעים בקרקע^(לז), ודע, דצדף (ל) למטר ולשפף אותן אחר שקטף בהם או צנן בו ידיו או לאחר הדחת הערה, מפני שהן מתהרות להתחמין: (לב) והפלים, הניו העברות, וצצים העגלין שעורכין בהם המצות, והרעדלי"ך שמנקרין בהם המצות, ועין בפרי מגדים שכתב דנכון לפעמים לברך ולהאות גם המדה שמקניסין בה המצות לתנור אם אין עליה בצק^(לח) דלפעמים פשה העסה רפה ודבק עליה בצק^(לח): (לג) בשעת עשייה, הניו (לח) בין כל עסה

שער הציון

(ל) עין בבאר הגור"א דסבירא לה דפלגמא דאתמר בהמרא בענין עברה ולשה לא קאי אהא דאמר מתחלה דצריכה שני כלים אחד לקטף בה ואחר לצונן בה, ומכילא בעברה וקטפה באותו כלי שצננה גס"פ אין לאסור, אפי"ס מצאחי בפרימגדים שמתספק בזה: (לא) הר"ן והרב הפוסד והפרוש דבבנו הנאל, ומצדדים שהו גס"פ דעת הרמב"ם: (לב) ביח ופרי חדש ושי"א: (לג) וכן נוסד לעיל: (לד) וכן משמע מהג"א: (לה) אליה רבה בשם הרמב"ם: (לו) מנך אברהם: (לז) מהדושי ריטב"א: (לח) מגן אברהם והגר"ז: (לט) חיי אדם, וכן משמע מהג"א: (מ) מגן אברהם: (מא) אחרונים: (מב) שהוא שלא לצרף יום טוב מאחר שקבר לש פקו^(לז), ובמגן אברהם כתב דגרידה הוי שבות וגס"פ מטר על ידי נכרי, ואלה רבה משינו, דגרידה הוא אביקלאבה משום קמח, דקשעה שהוא מגררו בזוכית הוא משונה ומחליק גם את העץ פדוע^(לח): (מג) שלא יהיה חמך דבוק בפלים: (מח) אחרונים: (מה) משום למא דממח: (מו) מגן אברהם בשם מהרי"ל: (מז) חק יעקב בשם מהרי"ל ואלה רבה ובגרי"שע ופרימגדים: (מח) מגן אברהם, וקא"פ שאין בכל כלי וכלי פנות בצק דבוק^(לח), דאם יתקבץ פנות צריך לברור אף לאחר בטולו, ויכמו שנתבאר בס"פ חב"ב, פן פסח הגור"ז:

תרום: 1 גלגלי שנים שפנקים בהם השפוח (נקרא כהיום מקדחה).

